

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

z 26. februára 2013*

„Charta základných práv Európskej únie — Pôsobnosť — Článok 51 — Uplatňovanie práva Únie — Penalizácia konaní ohrozujúcich vlastný zdroj Únie — Článok 50 — Zásada ne bis in idem — Vnútroštátny systém, ktorý stanovuje dve samostatné konania, správne a trestné, na sankcionovanie toho istého protiprávneho konania — Zlučiteľnosť“

Vo veci C-617/10,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Haparanda tingsrätt (Švédsko) z 23. decembra 2010 a doručený Súdnemu dvoru 27. decembra 2010, ktorý súvisí s konaním:

Åklagaren

proti

Hansovi Åkerbergovi Franssonovi,

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda V. Skouris, podpredseda K. Lenaerts, predsedovia komôr A. Tizzano, M. Ilešič, G. Arestis, J. Malenovský, sudcovia A. Borg Barthet, J.-C. Bonichot, C. Toader, J.-J. Kasel a M. Safjan (spravodajca),

generálny advokát: P. Cruz Villalón,

tajomník: C. Strömholm, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 24. januára 2012,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Hans Åkerberg Fransson, v zastúpení: J. Sterner, advokat, a U. Bernitz, professor,
- švédská vláda, v zastúpení: A. Falk a S. Johannesson, splnomocnené zástupkyne,
- česká vláda, v zastúpení: M. Smolek a J. Vlácil, splnomocnení zástupcovia,
- dánska vláda, v zastúpení: C. Vang, splnomocnený zástupca,
- nemecká vláda, v zastúpení: T. Henze, splnomocnený zástupca,

* Jazyk konania: švédčina.

- Írsko, v zastúpení: D. O'Hagan, splnomocnený zástupca, za právnej pomoci M. McDowell, SC,
 - grécka vláda, v zastúpení: K. Paraskevopoulou a Z. Chatzipavlou, splnomocnené zástupkyne,
 - francúzska vláda, v zastúpení: N. Rouam, splnomocnená zástupkyňa,
 - holandská vláda, v zastúpení: C. Wissels a J. Langer, splnomocnení zástupcovia,
 - rakúska vláda, v zastúpení: C. Pesendorfer, splnomocnená zástupkyňa,
 - Európska komisia, v zastúpení: R. Lyal a J. Enegren, splnomocnení zástupcovia,
- po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 12. júna 2012,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu zásady *ne bis in idem* v práve Únie.
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi Åklagaren (prokuratúra) a H. Åkerbergom Franssonom vo veci stíhania vedeného prokuratúrou za závažný daňový delikt.

Právny rámec

Európsky dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd

- 3 Článok 4 protokolu č. 7 k Európskemu dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podpísaný v Štrasburgu 22. novembra 1984 (ďalej len „protokol č. 7 k EDĽP“), nazvaný „Právo nebyť opakovane súdený alebo trestaný“, stanovuje:

„1. Nikoho nemožno stíhať alebo potrestať v trestnom konaní podliehajúcim právomoci toho istého štátu za trestný čin, za ktorý už bol oslobodený alebo odsúdený konečným rozsudkom podľa zákona a trestného poriadku tohto štátu.

2. Ustanovenia predchádzajúceho odseku nie sú na prekážku obnove konania podľa zákona a trestného poriadku príslušného štátu, ak nové alebo novoodhalené skutočnosti alebo podstatná chyba v predchádzajúcom konaní mohli ovplyvniť rozhodnutie vo veci.

3. Od tohto článku nemožno odstúpiť podľa článku 15 [Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podpísaného v Ríme 4. novembra 1950 (ďalej len ‚EDĽP‘)].“

Právo Únie

Charta základných práv Európskej únie

- 4 Článok 50 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“), nazvaný „Právo nebyť stíhaný alebo potrestaný v trestnom konaní dvakrát za ten istý trestný čin“, znie:

„Nikoho nemožno stíhať alebo potrestať v trestnom konaní za trestný čin, za ktorý už bol v rámci Únie oslobodený alebo odsúdený konečným rozsudkom v súlade so zákonom.“

- 5 Článok 51 Charty definuje rozsah jej pôsobnosti takto:

„1. Ustanovenia tejto charty sú pri dodržaní zásady subsidiarity určené pre inštitúcie, orgány, úrady a agentúry Únie, a tiež pre členské štáty výlučne vtedy, ak vykonávajú právo Únie. V dôsledku toho rešpektujú práva, dodržiavajú zásady a podporujú ich uplatňovanie v súlade so svojimi príslušnými právomocami a pri zachovaní obmedzení právomocí Únie, ktoré boli na ňu prenesené zmluvami.

2. Táto charta nerozširuje rozsah pôsobnosti práva Únie nad rámec právomocí Únie, ani nezakladá žiadnu novú právomoc ani úlohu pre Úniu, ani nemení právomoci a úlohy vymedzené v zmluvách.“

Šiesta smernica 77/388/EHS

- 6 Článok 22 šiestej smernice Rady 77/388/EHS zo 17. mája 1977 o zosúladení právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa daní z obratu – spoločný systém dane z pridanej hodnoty: jednotný základ jej stanovenia (Ú. v. ES L 145, s. 1; Mim. vyd. 9/001, s. 23) v znení vyplývajúcom z článku 28h tejto smernice stanovuje:

„...“

4.

- a) Každá zdaniteľná osoba musí predložiť daňové priznanie v rámci intervalu, ktorý si stanoví každý členský štát osobitne. ...

...

8. Členské štáty môžu uložiť povinnosti, ktoré považujú za nevyhnutné pre správne vyrubenie a výber dane a predchádzanie daňovým podvodom...“

...

Švédske právo

- 7 § 2 zákona 1971:69 o daňových deliktoch [skattebrottslagen (1971:69), ďalej len „skattebrottslagen“] znie:

„Kto inak ako ústne úmyselne poskytne úradom nepravdivé údaje alebo neposkytne úradom daňové priznania, vyhlásenia o príjme alebo iné požadované údaje a tým spôsobí nebezpečenstvo skrátenia dane vo vzťahu k štátu, neoprávneného priznania daňového úveru alebo vrátenia dane sebe alebo tretej osobe, potrestá sa odňatím slobody za daňové delikty až na dva roky.“

8 Podľa článku 4 skattebrottslagen:

„Ak treba delikt v zmysle § 2 považovať za závažný, páchatel' sa potrestá odňatím slobody za závažné daňové delikty na šesť mesiacov až šesť rokov.

Pri určovaní, či ide o závažný delikt, sa osobitne prihliada na to, či sa týka veľmi veľkých súm, či páchatel' použil sfalšované listiny alebo nesprávne účtovné záznamy, alebo či bol skutok spáchaný v rámci sústavnej trestnej činnosti alebo vo veľkom rozsahu, alebo bol inak obzvlášť nebezpečný.“

9 Zákon 1990:324 o dani z príjmov [taxeringslagen (1990:324), ďalej len „taxeringslagen“] v § 1 kapitoly 5 stanovuje:

„Ak počas konania zdaniteľná osoba inak ako ústne poskytla nepravdivé údaje na účely vyrubenia dane, uloží sa jej daňová sankcia (zvýšenie dane). To platí aj v prípade, ak zdaniteľná osoba poskytla takéto údaje v súdnom konaní týkajúcom sa vyrubenia dane a tieto údaje po vecnom preskúmaní neboli uznané.

Údaje sa považujú za nepravdivé, ak je zrejmé, že údaje, ktoré poskytla zdaniteľná osoba, sú nepresné alebo že zdaniteľná osoba na účely vyrubenia dane neposkytla údaje, ktoré bola povinná poskytnúť. Údaje však nemožno považovať za nepravdivé, ak tieto údaje spolu s ostatnými poskytnutými údajmi predstavujú dostatočný základ pre správne rozhodnutie. Údaje tiež nemožno považovať za nepravdivé, ak sú natolko zjavne nesprávne, že nemôžu byť podkladom pre rozhodnutie.“

10 § 4 kapitoly 5 taxeringslagen stanovuje:

„V prípade poskytnutia nepravdivých údajov daňová sankcia predstavuje štyridsať percent dane uvedenej v kapitole 1 § 1 prvom odseku bodoch 1 až 5, ktorá by v prípade uznania nepravdivých údajov nebola vyrubená zdaniteľnej osobe alebo jej manželovi. Pokiaľ ide o daň z pridanej hodnoty, daňový doplatok predstavuje dvadsať percent dane, ktorá by bola neoprávnene priznaná zdaniteľnej osobe.

Daňová sankcia sa vypočíta vo výške desať percent alebo, pokiaľ ide o daň z pridanej hodnoty, vo výške päť percent, ak nepravdivé údaje boli opravené alebo mohli byť opravené s pomocou potvrdzujúcich listín, ktoré má skatteverket [(daňová správa)] bežne k dispozícii a ktoré mal skatteverket k dispozícii pred koncom novembra predmetného účtovného roka.“

11 Podľa § 14 kapitoly 5 taxeringslagen:

„Zdaniteľná osoba je úplne alebo čiastočne oslobodená od daňovej sankcie, ak vyjdú najavo omyly alebo opomenutia, ktoré sú ospravedlniteľné, alebo ak by bolo inak neprimerané vyrubiť túto sankciu v plnej výške. Ak je zdaniteľná osoba čiastočne oslobodená od sankcie, sankcia sa zníži na polovicu alebo štvrtinu.

...

Pri posudzovaní, či by bolo inak neprimerané vyrubiť daňovú sankciu v plnej výške, sa prihliada najmä na to, či

...

3. chyby alebo opomenutia tiež viedli k vzniku zodpovednosti zdaniteľnej osoby za delikty podľa skattebrottslagen alebo k prepadnutiu príjmov z trestnej činnosti v zmysle § 1b kapitoly 36 trestného zákonníka [(brottsbalken)].“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 12 Hans Åkerberg Fransson bol 9. júna 2009 predvolaný na Haparanda tingsrätt (Okresný súd v Haparanda), aby sa zodpovedal najmä zo závažného daňového deliktu. Bol obvinený z toho, že vo svojich daňových priznaniach za zdaňovacie obdobia rokov 2004 a 2005 uviedol nepravdivé údaje, čo viedlo k strate príjmov štátneho rozpočtu v súvislosti s výberom dane z príjmu a dane z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“) vo výške 319 143 SEK za zdaňovacie obdobie roku 2004, z toho 60 000 SEK za DPH, a 307 633 SEK za zdaňovacie obdobie roku 2005, z toho 87 550 SEK tiež za DPH. H. Åkerberg Fransson bol tiež stíhaný za nepodanie daňového priznania v súvislosti so zamestnávateľskými príspevkami za účtovné obdobia október 2004 a október 2005, čo spôsobilo orgánom sociálneho zabezpečenia stratu príjmov vo výške 35 690 SEK, resp. 35 862 SEK. Podľa obvinenia sa protiprávne konania mali považovať za závažné, lebo sa týkali veľmi vysokých súm a boli súčasťou sústavnej trestnej činnosti veľkého rozsahu.
- 13 Rozhodnutím z 24. mája 2007 skatteverket uložil H. Åkerbergovi Franssonovi za zdaňovacie obdobie roku 2004 daňovú sankciu vo výške 35 542 SEK za príjmy z podnikateľskej činnosti, 4 872 SEK za DPH a 7 138 SEK za zamestnávateľské príspevky. Tým istým rozhodnutím mu rovnako uložil, aby za zdaňovacie obdobie roku 2005 zaplatil daňovú sankciu vo výške 54 240 SEK za príjmy z jeho podnikateľskej činnosti, 3 255 SEK za DPH a 7 172 SEK za zamestnávateľské príspevky. Tieto sankcie podliehajú úrokovej sadzbe. Proti uvedeným daňovým sankciám nebolo podané odvolanie na správny súd a lehota stanovená na tento účel uplynula 31. decembra 2010, pokiaľ ide o zdaňovacie obdobie roku 2004 a 31. decembra 2011, pokiaľ ide o zdaňovacie obdobie roku 2005. Rozhodnutie ukladajúce daňové sankcie je odôvodnené tými istými skutkami spočívajúcimi v poskytnutí nepravdivých údajov, z ktorých vychádza prokuratúra v trestnom konaní vo veci samej.
- 14 Pred vnútroštátnym súdom vzniká otázka, či má byť H. Åkerberg Fransson oslobodený spod obžaloby na základe toho, že bol potrestaný za ten istý trestný čin v inom konaní, a to v súlade so zákazom dvojitého trestu za ten istý trestný čin podľa článku 4 protokolu č. 7 k EDLP a článku 50 Charty.
- 15 Za týchto podmienok Haparanda tingsrätt rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:
- „1. Podľa švédskeho práva musí existovať jednoznačná opora v EDLP alebo v judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva, aby mohol vnútroštátny súd upustiť od uplatnenia vnútroštátnych predpisov, ktoré môžu byť v rozpore so zásadou *ne bis in idem* podľa článku 4 protokolu č. 7 k [EDLP], a preto môžu byť v rozpore aj s článkom 50 [Charty]. Je takáto podmienka neuplatnenia vnútroštátnych predpisov podľa vnútroštátneho práva zlučiteľná s právom Únie, a najmä s jeho všeobecnými zásadami, vrátane zásady prednosti a zásady priameho účinku práva Únie?
 2. Vztahuje sa na prípustnosť obžaloby za daňové delikty zásada *ne bis in idem* podľa článku 4 protokolu č. 7 k EDLP a článku 50 Charty, ak obžalovanému v správnom konaní už bola uložená určitá peňažná sankcia (daňová sankcia) za ten istý skutok poskytnutia nepravdivých údajov?
 3. Závisí odpoveď na druhú otázku od skutočnosti, že tieto sankcie musia byť koordinované tak, aby boli všeobecné súdy schopné znížiť trest v trestnom konaní, pretože obžalovanému bola v správnom konaní uložená za ten istý skutok poskytnutia nepravdivých údajov aj daňová sankcia?
 4. Za určitých okolností možno v rámci pôsobnosti zásady *ne bis in idem*... uložiť ďalšie sankcie v novom konaní za to isté konanie, ktoré bolo posudzované a ktoré viedlo k rozhodnutiu o uložení sankcií jednotlivcovi. Sú v prípade kladnej odpovede na druhú otázku splnené

podmienky podľa zásady *ne bis in idem* na uloženie viacerých sankcií v samostatných konaniach, ak sa v neskoršom konaní skúmajú okolnosti veci, pričom ide o nové skúmanie, ktoré je nezávislé od skoršieho konania?

5. Švédsky systém ukladania daňových sankcií a skúmania zodpovednosti za daňové delikty v samostatných konaniach je odôvodnený viacerými dôvodmi všeobecného záujmu.... Je v prípade kladnej odpovede na druhú otázku systém, akým je švédsky systém, zlučiteľný so zásadou *ne bis in idem*, ak by bolo možné vytvoriť systém, na ktorý by sa nevzťahovala zásada *ne bis in idem*, bez toho, aby bolo potrebné v prípade, ak je zodpovednosť za daňové delikty relevantná, upustiť buď od uloženia daňových sankcií, alebo od rozhodnutia o zodpovednosti za daňové delikty, prenesením právomoci rozhodnúť o uložení daňových sankcií zo skatteverket a prípadne zo správnych súdov na všeobecné súdy v súvislosti s ich skúmaním obžaloby za daňové delikty?“

O právomoci Súdneho dvora

- 16 Švédsko, česká a dánska vláda, Írsko a holandská vláda, ako aj Európska komisia spochybňujú prípustnosť prejudiciálnych otázok. Súdny dvor by mal právomoc na ne odpovedať len vtedy, ak by daňové sankcie uložené H. Åkerbergovi Franssonovi, ako aj voči nemu začaté trestné stíhania, ktoré sú predmetom konania vo veci samej, vyplývali z uplatňovania práva Únie. Nie je to tak ani v prípade vnútroštátneho predpisu, na základe ktorého bolo rozhodnuté o daňových sankciách, ani v prípade predpisu, na ktorom je založené trestné stíhanie. V súlade s článkom 51 ods. 1 Charty sa teda zásada *ne bis in idem*, ktorá je zaručená článkom 50 Charty, na vyššie uvedené sankcie a stíhania nevzťahuje.
- 17 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že rozsah pôsobnosti Charty je vzhľadom na konanie členských štátov vymedzený v jej článku 51 ods. 1, podľa ktorého ustanovenia Charty sú určené pre členské štáty výlučne vtedy, ak vykonávajú právo Únie.
- 18 Tento článok Charty tak potvrdzuje judikatúru Súdneho dvora týkajúcu sa miery, v akej musí konanie členských štátov spĺňať požiadavky vyplývajúce zo základných práv zaručených v právnom poriadku Únie.
- 19 Z ustálenej judikatúry Súdneho dvora totiž v podstate vyplýva, že základné práva zaručené v právnom poriadku Únie sa uplatnia vo všetkých situáciách, ktoré upravuje právo Únie, avšak nie mimo týchto situácií. V rámci toho už Súdny dvor pripomenul, že z hľadiska Charty nemôže posúdiť vnútroštátnu právnu úpravu, ktorá nespadá do rámca práva Únie. Naopak, pokiaľ takáto právna úprava spadá do pôsobnosti tohto práva, Súdny dvor, ktorý rozhoduje o prejudiciálnej otázke, musí poskytnúť všetky výkladové prvky, ktoré sú nevyhnutné na to, aby vnútroštátny súd posúdil súlad tejto právnej úpravy so základnými právami, ktorých dodržovanie zabezpečuje (pozri v tomto zmysle najmä rozsudky z 18. júna 1991, ERT, C-260/89, Zb. s. I-2925, bod 42; z 29. mája 1997, Kremzow, C-299/95, Zb. s. I-2629, bod 15; z 18. decembra 1997, Annibaldi, C-309/96, Zb. s. I-7493, bod 13; z 22. októbra 2002, Roquette Frères, C-94/00, Zb. s. I-9011, bod 25; z 18. decembra 2008, Sopropé, C-349/07, Zb. s. I-10369, bod 34; z 15. novembra 2011, Dereci a i., C-256/11, Zb. s. I-11315, bod 72, ako aj zo 7. júna 2012, Vinkov, C-27/11, bod 58).
- 20 Toto vymedzenie rozsahu pôsobnosti základných práv Únie má oporu vo vysvetleniach k článku 51 Charty, ktoré sa v súlade s článkom 6 ods. 1 tretím pododsekom ZEÚ a článkom 52 ods. 7 Charty musia zohľadniť pri jej výklade (pozri v tomto zmysle rozsudok z 22. decembra 2010, DEB, C-279/09, Zb. s. I-13849, bod 32). Podľa uvedených vysvetlení „povinnosť rešpektovať základné práva vymedzené v rámci Únie je pre členské štáty záväzná výlučne vtedy, ak konajú v rámci rozsahu pôsobnosti práva Únie“.

- 21 Keďže teda základné práva zaručené Chartou musia byť dodržané v prípade, ak vnútroštátna právna úprava patrí do pôsobnosti práva Únie, nemôže nastať prípad, ktorý by spadal pod právo Únie a neuplatnili by sa uvedené základné práva. Z uplatniteľnosti práva Únie vyplýva uplatniteľnosť základných práv zaručených Chartou.
- 22 Pokiaľ naopak právna situácia nespadá do pôsobnosti práva Únie, Súdny dvor nemá právomoc o nej rozhodnúť a prípadne uvádzané ustanovenia Charty nemôžu same osebe túto právomoc založiť (pozri v tomto zmysle uznesenie z 12. júla 2012, *Currà a i.*, C-466/11, bod 26).
- 23 Tieto úvahy zodpovedajú úvahám, z ktorých vychádza článok 6 ods. 1 ZEÚ, podľa ktorého ustanovenia Charty žiadnym spôsobom nerozširujú právomoci Únie, ktoré sú vymedzené v Zmluvách. Rovnako Charta podľa svojho článku 51 ods. 2 nerozširuje rozsah pôsobnosti práva Únie nad rámec právomocí Únie, ani nezakladá žiadnu novú právomoc, ani úlohu pre Úniu a ani nemení právomoci a úlohy vymedzené v Zmluvách (pozri rozsudok *Dereci a i.*, už citovaný, bod 71).
- 24 V prejednávanej veci treba v prvom rade uviesť, že daňové sankcie uložené H. Åkerbergovi Franssonovi a voči nemu vedené trestné stíhanie čiastočne súvisia s nesplnením jeho povinnosti podať priznanie k DPH.
- 25 V oblasti DPH pritom jednak z článku 2, článku 250 ods. 1 a článku 273 smernice Rady 2006/112/ES z 28. novembra 2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty (Ú. v. EÚ L 347, s. 1), ktoré preberajú najmä ustanovenia článku 2 šiestej smernice a článku 22 ods. 4 a 8 tejto smernice, a jednak z článku 4 ods. 3 ZEÚ vyplýva, že každý členský štát musí prijať všetky legislatívne a správne opatrenia, aby zabezpečil, že splatná DPH bude na jeho území vyberaná v plnej výške a bude bojovať proti podvodom (pozri rozsudok zo 17. júla 2008, *Komisia/Taliansko*, C-132/06, Zb. s. I-5457, body 37 a 46).
- 26 Okrem toho článok 325 ZFEÚ ukladá členským štátom povinnosť bojovať proti protiprávnym konaniam poškodzujúcim finančné záujmy Únie prostredníctvom odstrašujúcich a účinných opatrení a osobitne im ukladá povinnosť prijať rovnaké opatrenia na zamedzenie podvodov poškodzujúcich finančné záujmy Únie, aké prijímajú na zamedzenie podvodov poškodzujúcich ich vlastné finančné záujmy (pozri v tomto zmysle rozsudok z 28. októbra 2010, *SGS Belgium a i.*, C-367/09, Zb. s. I-10761, body 40 až 42). Vzhľadom na to, že vlastné zdroje Únie podľa článku 2 ods. 1 rozhodnutia Rady 2007/436/ES, Euratom zo 7. júna 2007 o systéme vlastných zdrojov Európskych spoločenstiev (Ú. v. EÚ L 163, s. 17) zahŕňajú okrem iného príjmy pochádzajúce z uplatnenia jednotnej sadzby na harmonizovaný vymeriavací základ DPH stanovený v súlade s pravidlami Únie, existuje tak priama súvislosť medzi výberom príjmov z DPH v súlade s uplatniteľným právom Únie na jednej strane a dostupnosťou zodpovedajúceho zdroja založeného na DPH v rozpočte Únie na strane druhej, lebo akýkoľvek výpadok vo výbere týchto príjmov spôsobuje potenciálne zníženie tohto druhu zdroja finančných prostriedkov (pozri v tomto zmysle rozsudok z 15. novembra 2011, *Komisia/Nemecko*, C-539/09, Zb. s. I-11235, bod 72).
- 27 Z toho vyplýva, že také daňové sankcie a trestné stíhanie pre daňový delikt, ktorých predmetom bol alebo je obžalovaný, o ktorého ide vo veci samej, a to z dôvodu nesprávnosti údajov poskytnutých v oblasti DPH, predstavujú vykonanie článku 2, článku 250 ods. 1 a článku 273 smernice 2006/112 (predtým články 2 a 22 šiestej smernice) a článku 325 ZFEÚ, a teda práva Únie v zmysle článku 51 ods. 1 Charty.
- 28 Skutočnosť, že vnútroštátne právne predpisy, ktoré slúžia ako základ pre uvedené daňové sankcie a trestné stíhanie, neboli prijaté na prebratie smernice 2006/112, nemôže tento záver spochybníť, lebo ich uplatnením sa má sankcionovať porušenie ustanovení uvedenej smernice, a teda splniť povinnosť spočívajúca v účinnom sankcionovaní konaní poškodzujúcich finančné záujmy Únie, ktorú Zmluva ukladá členským štátom.

- 29 V prípade, ak má súd členského štátu preskúmať súlad so základnými právami v prípade vnútroštátneho ustanovenia alebo opatrenia vykonávajúceho právo Únie v zmysle článku 51 ods. 1 Charty – v situácii, keď postup členských štátov nie je úplne upravený právom Únie – vnútroštátne orgány a súdy môžu uplatniť vnútroštátne štandardy ochrany základných práv, ak toto uplatnenie neohrozí úroveň ochrany stanovenú Chartou, ako ju vykladá Súdny dvor, ani prednosť, jednotnosť a účinnosť práva Únie (pozri v tomto zmysle rozsudok z 26. februára 2013, Melloni, C-399/11, bod 60).
- 30 Pokiaľ majú vnútroštátne súdy vyložiť ustanovenia Charty, majú na tento účel možnosť a prípadne povinnosť predložiť Súdnemu dvoru prejudiciálnu otázku v súlade s článkom 267 ZFEÚ.
- 31 Z predchádzajúcich úvah vyplýva, že Súdny dvor má právomoc odpovedať na položené otázky a poskytnúť všetky výkladové prvky nevyhnutné na to, aby vnútroštátny súd posúdil súlad vnútroštátnej právnej úpravy so zásadou *ne bis in idem* uvedenou v článku 50 Charty.

O prejudiciálnych otázkach

O druhej, tretej a štvrtej otázke

- 32 Týmito otázkami, na ktoré treba odpovedať spoločne, sa Haparanda tingsrätt Súdneho dvora v podstate pýta, či zásadu *ne bis in idem* uvedenú v článku 50 Charty treba vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby bolo proti obžalovanému vedené trestné stíhanie za daňový delikt, vzhľadom na to, že za to isté konanie spočívajúce v poskytnutí nepravdivých údajov mu už bola uložená daňová sankcia.
- 33 Pokiaľ ide o uplatnenie zásady *ne bis in idem* uvedenej v článku 50 Charty na také trestné stíhanie za daňový delikt, o ktoré ide vo veci samej, táto zásada predpokladá, že opatrenia, ktoré už boli voči obžalovanému prijaté prostredníctvom rozhodnutia, ktoré nadobudlo právoplatnosť, majú trestnú povahu.
- 34 V tejto súvislosti treba najskôr uviesť, že článok 50 Charty nebráni tomu, aby členský štát za to isté konanie spočívajúce v nesplnení povinností podať priznanie k DPH uložil kombináciu daňových a trestných sankcií. Na účely zabezpečenia výberu príjmov z DPH v plnom rozsahu a tým ochrany finančných záujmov Únie majú totiž členské štáty voľnosť pri výbere uplatniteľných sankcií (pozri v tomto zmysle rozsudky z 21. septembra 1989, Komisia/Grécko, 68/88, Zb. s. 2965, bod 24; zo 7. decembra 2000, de Andrade, C-213/99, Zb. s. I-11083, bod 19, a zo 16. októbra 2003, Hannl-Hofstetter, C-91/02, Zb. s. I-12077, bod 17). Tieto sankcie tak môžu mať formu správnych sankcií, trestných sankcií alebo môže ísť o kombináciu oboch sankcií. Článok 50 Charty bráni tomu, aby proti tej istej osobe bolo vedené trestné stíhanie za tie isté činy len vtedy, ak daňová sankcia má trestnú povahu v zmysle uvedeného ustanovenia a je konečná.
- 35 Ďalej treba pripomenúť, že na účely posúdenia trestnej povahy daňových sankcií sú relevantné tri kritériá. Prvým kritériom je právna kvalifikácia porušenia vo vnútroštátnom práve, druhým je samotná povaha porušenia a tretím povaha a stupeň prísnosti sankcie, ktorá hrozí dotknutej osobe (rozsudok z 5. júna 2012, Bonda, C-489/10, bod 37).
- 36 Vnútroštátny súd musí z hľadiska týchto kritérií posúdiť, či treba preskúmať kumuláciu daňových a trestných sankcií stanovenú vnútroštátnou právnou úpravou vzhľadom na vnútroštátne štandardy v zmysle bodu 29 tohto rozsudku, a prípadne môže dospieť k záveru, že táto kumulácia je v rozpore s uvedenými štandardmi pod podmienkou, že zostávajúce sankcie sú účinné, primerané a odstrašujúce (v tomto zmysle pozri najmä rozsudky Komisia/Grécko, už citovaný, bod 24; z 10. júla 1990, Hansen,

C-326/88, Zb. s. I-2911, bod 17; z 30. septembra 2003, Inspire Art, C-167/01, Zb. s. I-10155, bod 62; z 15. januára 2004, Penycoed, C-230/01, Zb. s. I-937, bod 36, ako aj z 3. mája 2005, Berlusconi a i., C-387/02, C-391/02 a C-403/02, Zb. s. I-3565 bod 65).

- 37 Z predchádzajúcich úvah vyplýva, že na druhú, tretiu a štvrtú otázku treba odpovedať tak, že zásada *ne bis in idem* uvedená v článku 50 Charty nebráni tomu, aby členský štát za to isté konanie spočívajúce v nesplnení povinnosti podať priznanie k DPH uložil daňovú a následne trestnú sankciu, pokiaľ prvá sankcia nemá trestnú povahu, čo musí overiť vnútroštátny súd.

O piatej otázke

- 38 Svojou piatou otázkou sa Haparanda tingsrätt Súdneho dvora v podstate pýta na zlučiteľnosť vnútroštátnej právnej úpravy, ktorá v prípade daňového deliktu umožňuje kumuláciu daňových a trestných sankcií uložených tým istým súdom, so zásadou *ne bis in idem* zaručenou článkom 50 Charty.
- 39 V tejto súvislosti treba na úvod pripomenúť, že v rámci konania zavedeného článkom 267 ZFEÚ prislúcha výlučne vnútroštátnemu súdu, ktorému bol spor predložený a ktorý musí prevziať zodpovednosť za rozhodnutie sporu, aby s prihliadnutím na osobitosti veci posúdil tak nevyhnutnosť prejudiciálneho rozhodnutia na vydanie svojho rozhodnutia, ako aj relevantnosť otázok, ktoré kladie Súdnemu dvoru. Preto pokiaľ sa predložené otázky týkajú výkladu práva Únie, Súdny dvor je v zásade povinný rozhodnúť (pozri najmä rozsudok z 8. septembra 2011, Paint Graphos a i., C-78/08 až C-80/08, Zb. s. I-7611, bod 30 a citovanú judikatúru).
- 40 Prezumpciu relevantnosti, ktorá sa vzťahuje na prejudiciálne otázky položené vnútroštátnym súdom, možno vyvrátiť len výnimočne, ak je zjavné, že požadovaný výklad práva Únie nemá nijakú súvislosť s existenciou alebo predmetom sporu vo veci samej, pokiaľ ide o hypotetický problém alebo ak Súdny dvor nedisponuje skutkovými a právnymi podkladmi potrebnými na užitočnú odpoveď na otázky, ktoré sa mu položili (pozri v tomto zmysle najmä rozsudok Paint Graphos a i., už citovaný, bod 31 a citovanú judikatúru).
- 41 V prejednávanej veci z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že vnútroštátna právna úprava, na ktorú odkazuje vnútroštátny súd, sa neuplatňuje na spor vo veci samej a v súčasnosti v švédskom právnom poriadku neexistuje.
- 42 Piatu otázku treba teda vyhlásiť za neprípustnú, lebo funkciou zverenou Súdnemu dvoru v rámci článku 267 ZFEÚ je prispievať k výkonu spravodlivosti v členských štátoch, a nie podávať poradné stanoviská k všeobecným alebo hypotetickým otázkam (pozri najmä rozsudok Paint Graphos a i., už citovaný, bod 32 a citovanú judikatúru).

O prvej otázke

- 43 Svojou prvou otázkou sa Haparanda tingsrätt Súdneho dvora v podstate pýta, či je s právom Únie zlučiteľná vnútroštátna súdna prax, ktorá povinnosť vnútroštátneho súdu upustiť od uplatnenia akéhokoľvek ustanovenia odporujúceho základnému právu zaručenému EDĽP a Chartou, podmieňuje tým, že uvedený rozpor jednoznačne vyplýva z predmetných predpisov alebo z príslušnej judikatúry.
- 44 Pokiaľ ide najskôr o dôsledky, ktoré má vnútroštátny súd vyvodiť z rozporu medzi vnútroštátnym právom a EDĽP, treba pripomenúť, že hoci – ako potvrdzuje článok 6 ods. 3 ZEÚ – základné práva zaručené EDĽP sú ako všeobecné zásady súčasťou práva Únie a hoci článok 52 ods. 3 Charty vyžaduje, aby práva obsiahnuté v Charte, ktoré zodpovedajú právam zaručeným EDĽP, mali rovnaký zmysel a rozsah, ako majú práva priznané uvedeným dohovorom, tento dohovor nepredstavuje, kým k nemu Únia nepristúpi, právny nástroj formálne začlenený do právneho poriadku Únie. Právo Únie teda

neupravuje vzťahy medzi EDĽP a právnymi poriadkami členských štátov a ani nestanovuje dôsledky, ktoré má vnútroštátny súd vyvodiť v prípade rozporu medzi právami zaručenými týmto dohovorom a vnútroštátnou právnou normou (pozri v tomto zmysle rozsudok z 24. apríla 2012, Kamberaj, C-571/10, bod 62).

- 45 Pokiaľ ide následne o dôsledky, ktoré má vnútroštátny súd vyvodiť z rozporu medzi ustanoveniami jeho vnútroštátneho práva a právami zaručenými Chartou, z ustálenej judikatúry vyplýva, že vnútroštátny súd, ktorý je v rámci svojej právomoci poverený uplatňovať ustanovenia práva Únie, má povinnosť zabezpečiť plný účinok týchto noriem, pričom v prípade potreby z vlastnej iniciatívy neuplatní akékoľvek odporujúce ustanovenie vnútroštátneho práva, aj keby bolo prijaté neskôr, bez toho, aby musel požadovať alebo čakať na ich predchádzajúce zrušenie zákonodarnou cestou alebo akýmkoľvek iným ústavným postupom (rozsudky z 9. marca 1978, Simmenthal, 106/77, Zb. s. 629, body 21 a 24; z 19. novembra 2009, Filipiak, C-314/08, Zb. s. I-11049, bod 81, ako aj z 22. júna 2010, Melki a Abdeli, C-188/10 a C-189/10, Zb. s. I-5667, bod 43).
- 46 S požiadavkami vyplývajúcimi zo samotnej podstaty práva Únie je totiž nezlučiteľné akékoľvek ustanovenie vnútroštátneho právneho poriadku alebo akákoľvek legislatívna, správna alebo súdna prax, ktoré by viedli k zníženiu účinnosti práva Únie v dôsledku skutočnosti, že by súdu príslušnému uplatňovať toto právo bola odopretá právomoc vykonať v samotnom okamihu jeho uplatnenia všetko, čo je potrebné na vylúčenie uplatnenia ustanovení vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré prípadne predstavujú prekážku plnej účinnosti noriem Únie (rozsudok Melki a Abdeli, už citovaný, bod 44 a citovaná judikatúra).
- 47 Okrem toho na základe článku 267 ZFEÚ sa vnútroštátny súd, ktorý prejednáva spor týkajúci sa práva Únie, ktorého zmysel a dosah mu nie je jasný, môže alebo prípadne musí obrátiť na Súdny dvor s otázkami o výklade predmetného ustanovenia práva Únie (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 6. októbra 1982, Cilfit a i., 283/81, Zb. s. 3415).
- 48 Z toho vyplýva, že právo Únie bráni súdnej praxi, ktorá povinnosť vnútroštátneho súdu upustiť od uplatnenia akéhokoľvek ustanovenia odporujúceho základnému právu zaručenému Chartou podmieňuje tým, že uvedený rozpor jednoznačne vyplýva z textu tejto Charty alebo z príslušnej judikatúry, lebo vnútroštátny súd zbavuje možnosti celkovo posúdiť, a to prípadne v spolupráci so Súdny dvorom, zlučiteľnosť uvedeného ustanovenia s Chartou.
- 49 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na prvú otázku odpovedať tak, že:
- právo Únie neupravuje vzťahy medzi EDĽP a právnymi poriadkami členských štátov a ani nestanovuje dôsledky, ktoré musí vnútroštátny súd vyvodiť v prípade rozporu medzi právami zaručenými týmto dohovorom a vnútroštátnou právnou normou,
 - právo Únie bráni súdnej praxi, ktorá povinnosť vnútroštátneho súdu upustiť od akéhokoľvek ustanovenia odporujúceho základnému právu zaručenému Chartou podmieňuje tým, že uvedený rozpor jednoznačne vyplýva z textu tejto Charty alebo z príslušnej judikatúry, lebo vnútroštátny súd zbavuje možnosti, a to prípadne v spolupráci so Súdny dvorom, celkovo posúdiť zlučiteľnosť uvedeného ustanovenia s Chartou.

O trovách

- 50 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol takto:

- 1. Zásada *ne bis in idem* uvedená v článku 50 Charty základných práv Európskej únie nebráni tomu, aby členský štát za to isté konanie spočívajúce v nesplnení povinnosti podať priznanie k dani z pridanej hodnoty uložil daňovú a následne trestnú sankciu, pokiaľ prvá sankcia nemá trestnú povahu, čo musí overiť vnútroštátny súd.**
- 2. Právo Únie neupravuje vzťahy medzi Európskym dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd podpísaným v Ríme 4. novembra 1950 a právnymi poriadkami členských štátov a ani nestanovuje dôsledky, ktoré musí vnútroštátny súd vyvolať v prípade rozporu medzi právami zaručenými týmto dohovorom a vnútroštátnou právnou normou.**

Právo Únie bráni súdnej praxi, ktorá povinnosť vnútroštátneho súdu upustiť od akéhokoľvek ustanovenia odporujúceho základnému právu zaručenému Chartou základných práv Európskej únie podmieňuje tým, že uvedený rozpor jednoznačne vyplýva z textu tejto Charty alebo z príslušnej judikatúry, lebo vnútroštátny súd zbavuje možnosti, a to prípadne v spolupráci so Súdnym dvorom, celkovo posúdiť zlučiteľnosť uvedeného ustanovenia s Chartou.

Podpisy